

TYGODNIK

WILEŃSZCZYZNY

www.tygodnik.lt

DZIŚ

w numerze m. in.

■ Decydujący krok frakcji AWPL-ZChR: rejon wileński przystępuje do programu nauki pływania **str. 2**

■ Rolnictwo i produkcja żywności – sektory o strategicznym znaczeniu dla państwa **str. 3**

■ Otwarcie wystawy malarskiej Ireny Fedorowicz w Rudominie **str. 6**

Rota

■ W Kaplicy Ostrobramskiej Msza św. w intencji Litwy **str. 1**

■ Przekazanie Gimnazjum im. św. Jana Bosko w Jałówce relikwii, flagi i ornatów **str. 1**

PRENUMERATA 2026

**Do 19 grudnia
trwa prenumerata
na styczeń
2026 roku.**

**Za 1,93 euro – miesięcznie
za 23,12 euro – rocznie
(indeks 0233);
dla emerytów i osób
niepełnosprawnych –
1,85 euro – miesięcznie
za 22,18 euro – rocznie.
(indeks 0322)**

W KAŻDYM NUMERZE:

ROTA

DODATEK
HISTORYCZNO-PATRIOTYCZNY
DLA POLAKÓW NA LITWIE

Podwójny jubileusz Gimnazjum im. K. Parczewskiego w Niemenczynie

160 lat szkolnictwa i 20 lat statusu gimnazjum

14 listopada Gimnazjum im. Konstantego Parczewskiego w Niemenczynie uroczystie obchodziło podwójny jubileusz: 160-lecie założenia szkoły w mieście oraz 20-lecie nadania statusu i nazwy gimnazjum. Z tej okazji w miejscowym Centrum Kultury odbył się uroczysty koncert, który obejmował bogaty program artystyczny oraz wymianę wspomnień.

„Dzisiejsza uroczystość jasno pokazała, jak wiele codziennego trudu, serca i zaangażowania wkładane jest w to, by szkoła żyła pełnią swojej misji. Odzwierciedla się to w działaniach, atmosf-

rze i każdej obserwowanej chwili: placówka dosłownie tętni pracą, troską i szczerą miłością do edukacji. Życzę, aby wartości tak wyraźnie obecne podczas uroczysto-

(Dokończenie na str. 5)

Samorząd rozważa możliwość częściowego finansowania podłączeń mieszkańców do sieci wodociągowych i kanalizacyjnych

Lepsza jakość życia i wyższy poziom bezpieczeństwa sanitarnego

Samorząd Rejonu Wileńskiego rozważa przyznanie częściowego finansowania mieszkańcom, którzy chcą podłączyć się do scentralizowanej sieci dostaw wody pitnej i/lub systemu gospodarowania ściekami. Celem jest zwiększenie dostępności sieci centralnych, poprawa jakości życia mieszkańców, wspieranie działań proekologicznych oraz zapewnienie efektywnego wykorzystania inwestycji unijnych.

(Dokończenie na str. 5)

Na liście refundacyjnej – nowe leki na raka i choroby rzadkie

Będą refundowane nowe leki przeznaczone do leczenia różnych postaci raka i innych poważnych chorób. W tym roku Fundusz Obowiązkowego Ubezpieczenia Zdrowotnego (PSDF) przeznaczy na refundację tych leków 4,2 mln euro, a w przyszłym – 31,4 mln euro.

Refundowane będą takie leki jak pembrolizumab, ibrutynib, olaparyb, fedratynib, ivosidenib, budezonid, niwolumab, kannabidiol, cemiplimab. Leki te są przepisywane pacjentom z rakiem płuc, rakiem jelita grubego, przewlekłą białaczką limfocytową, rakiem jajnika, jajowodu, pierwotnym rakiem otrzewnej, rakiem nerkowo-mórkowym, mielofibrozą, ostrą białaczką szpikową, pierwot-

(Dokończenie na str. 2)

SZANOWNI CZYTELNICY!

Już rozpoczęła się prenumerata na 2026 rok. Zachęcamy Państwa do zaprenumerowania poczytnej nie tylko na Wileńszczyźnie gazety, jaką właśnie jest „Tygodnik Wileńszczyzny”. Zakupcie prenumeratę dla siebie, dla kogoś z rodziny, dla przyjaciela i... dla znajomych. Nie są to wysokie koszty. Cena miesięcznej prenumeraty to 1,93 euro, rocznej – 23,12 euro (indeks 0233). Dla emerytów, osób niepełnosprawnych koszty miesięcznej prenumeraty wynoszą 1,85 euro, rocznej – 22,85 euro (indeks 0322). Każde wydane euro na prenumeratę jest niezwykle ważne dla nas. „Tygodnik Wileńszczyzny” można zaprenumerować na dowolnej poczcie w całym kraju.

Redakcja

Decydujący krok frakcji AWPL-ZChR: rejon wileński przystępuje do programu nauki pływania

Już na najbliższym posiedzeniu Rady Samorządu Rejonu Wileńskiego w piątek będzie przedstawiony w trybie pilnym projekt o wyrażeniu zgody na podpisanie umowy z organizacją „Active Vilnius”, która realizuje Narodowy Program Aktywności Fizycznej programu „Uczę się pływać”.

Frakcja AWPL-ZChR zdecydowanie popiera tę ważną inicjatywę, która nie tylko stworzy warunki dzieciom do nauki pływania, ale również wzmocni bezpieczeństwo oraz przyczyni się do polepszenia fizycznego i emocjonalnego zdrowia dzieci rejonu. Zatwierdzony przez Ministerstwo Oświaty, Nauki i Sportu Program ma na celu nauczanie drugoklasistów pływania i również kształcenie w nich umiejętności bezpiecznego zachowania się w wodzie. Rejon wileński nie posiada basenów, dlatego zajęcia będą się odbywały w basenach miasta Wilna administrowanych przez „Active Vilnius”.

Podpisanie umowy umożliwi uczniom drugich klas z rejonu

nu wileńskiego wygodny i bezpieczny udział w zajęciach. Z programu nauki pływania „Active Vilnius” będzie mogło skorzystać 862 uczniów. Program obejmuje 32 zajęcia, z czego 18 finansowanych jest przez państwo, a 14 — przez samorząd. Całkowity wkład samorządu wynosi 36 tysięcy (42 euro na jednego ucznia).

Frakcja podkreśla, że jest to ważny krok w kierunku zwiększenia aktywności fizycznej dzie-

ci oraz zapewnienia im równych możliwości nauki pływania. Wspólne działanie samorządu rejonu wileńskiego oraz „Active Vilnius” to krok ku nowoczesnemu, odpowiedzialnemu modelowi edukacji.

Jak zaznaczył prezes frakcji Waldemar Urban: „Wyrażamy ogromną satysfakcję, wspierając tę inicjatywę oraz przyczyniając się do tworzenia bezpieczniejszych i zdrowszych warunków edukacji dla naszych dzieci.”

Na liście refundacyjnej – nowe leki na raka i choroby rzadkie

(Dokończenie ze str. 1)
ną nefropatią immunoglobulin A (IgA), rakiem żołądka, połączenia żołądkowo-przełykowego lub gruczolakorakiem przełyku, napadami padaczkowymi związanymi ze stwardnieniem guzowatym lub zespołem Lennox-Gastaut lub zespołem Draveta, rakiem szyjki macicy. Od 14 listopada pacjenci będą

mogli kupić w aptekach pembrolizumab, przeznaczony do leczenia raka płuca, raka jelita grubego i raka nerki, oraz olaparib, przeznaczony do leczenia raka jajnika, jajowodu lub pierwotnego raka otrzewnej, a od 1 grudnia – lek cemiplimab, przeznaczony do leczenia raka szyjki macicy.

Pozostałe leki zaczną być refundowane, gdy ich dostawcy pod-

piszą umowy z Państwową Kasą Chorych i leki zostaną włączone do cennika leków refundowanych.

Ponadto od 12 listopada dla pacjentów jest dostępny refundowany lek tekliksymab, stosowany w leczeniu szpiczaka mnogiego. W 2025 r. na refundację tego leku zostanie przeznaczone około 0,8 mln euro, a w 2026 r. około 4,8 mln euro.

Na podst. ligoniukasa.lrv.lt

Kraje nordyckie i bałtyckie przekażą 500 mln dolarów na zakup broni dla Ukrainy

Dania, Estonia, Finlandia, Islandia, Norwegia, Szwecja, Łotwa i Litwa ogłosiły w czwartek, że sfinansują wspólny pakiet sprzętu wojskowego i amunicji dla Ukrainy o wartości 500 milionów dolarów. Pomoc ta zostanie udzielona w ramach natowskiego mechanizmu pomocy Ukrainie PURL.

Decyzja ta zapadła na spotkaniu ministrów obrony krajów nordyckich i bałtyckich w Helsinkach, poinformowało Ministerstwo Obrony Kraju.

W ramach mechanizmu PURL Ukraina określa kluczowe priorytety operacyjne, a Stany Zjednoczone zapewniają dostawy sprzętu wojskowego, finansowane przez Europę i Kanadę.

Podczas spotkania ministrów obrony państw nordyckich i bałtyckich omówiono również inne inicjatywy wspierające Ukrainę, w tym szkolenie ukraińskiej brygady, do której dołączyły kraje bałtyckie i nordyckie oraz Polska. W tym celu w zeszłym miesiącu oficjalnie uruchomiono centrum szkoleniowe OP-LEGIO na poligonie Lipa w Polsce. Litwa wniosła do inicjatywy sprzęt o wartości 12 milionów euro, amunicję i granaty szkoleniowe, a także mobilny zespół szkoleniowy.

Nordycko-Bałtycka Ósemka (NB8) to nieformalny format współpracy państw, do którego należą Litwa, Łotwa, Estonia, Dania, Finlandia, Islandia, Norwegia i Szwecja.

Na podst. kam.lt

Widzą zagrożenie w napływie migrantów z Azji Środkowej

Na rosnące zagrożenie z powodu napływu migrantów z krajów Azji Środkowej wskazuje Rimantas Sinkevičius, przewodniczący sejmowego Komitetu Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony (NSGK). Według niego, konieczne są zmiany w ustawach, aby zapobiec ewentualnym problemom w przyszłości – donosi ELTA.

Sinkevičius podkreślił, że rośnie zagrożenie radykalizacją, ponieważ napływ migrantów z niektórych terytoriów stale rośnie. „Przybywają ludzie o różnych przekonaniach i różnym poziomie agresji. To zagrożenie rośnie. Jeśli nic nie będziemy robili, prawdopodobnie będziemy mieli znacznie większy problem w przyszłości” – powiedział Sinkevičius dziennikarzom po zamkniętym posiedzeniu NSGK.

Sinkevičius powiedział, że w styczniu planuje się powrócić do omówienia tej kwestii, korzystając z bardziej szczegółowych informacji pochodzących z różnych struktur państwowych, m.in. Departamentu Obrony Państwa, Policji, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Na posiedzeniu Komitetu zwrócono uwagę na to, że na Litwie trwa rywalizacja między dwoma muftiatami – Rady Muzułmańskich Wspólnot Religijnych na Litwie.

Według danych Departamentu Migracji, w listopadzie tego roku na Litwie czasowe zezwolenia na pobyt posiada 78,7 tys. obywateli Ukrainy, 50,8 tys. Białorusinów, 13,8 tys. Rosjan i 10,2 tys. Uzbeków. Takie zezwolenia posiadają również 7,7 tys. obywateli Indii, 6,5 tys. Tadżyków i 4,5 tys. Kirgizów.

Na podst. ELTA

**TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY**

Wydanie internetowe:
www.tygodnik.lt

Zespół redakcyjny:
Jan Lewicki
Teresa Strumiło

Współpraca:
Monika Urbanowicz

Zygmunt Żdanowicz,
radny samorządu
rejonu wileńskiego

Opracowanie komputerowe:
Sławomir Subotowicz

Wydawca:
ZSA „Rejspa” Kalvins 5,
Sużany, rejon wileński
Kolegium redakcyjne

Adres do korespondencji:
LT-09318 Wilno
tel./fax 275-31-66, e-mail: rejspa@rejspa.lt

„Zadanie współfinansowane ze środków Kancelarii Senatu w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku”.

W budżecie zabrakło środków na Górę Giedymina: muzeum ostrzega przed możliwymi osuwiskami

Ponieważ w projekcie trzy-letniego budżetu państwa na rok 2028 nie uwzględniono środków na utrzymanie Góry Giedymina w Wilnie, Litewskie Muzeum Narodowe obawia się, że w związku z brakiem zachowania ciągłości prac, stan wzgórza zacznie się ponownie pogarszać.

Projekt budżetu państwa na lata 2025–2027 przewidywał przeznaczenie 15 milionów euro na Górę Giedymina w ciągu trzech lat. Według dyrektora Muzeum Narodowego Litwy Rūty Kačkutė, ta sama intensywność i spójność finansowania powinna zostać utrzymana w kolejnych latach.

R. Kačkutė dodała, że nie raz zwracano się do Ministerstwa Kultury w sprawie finansowania zarówno wzgórza zamkowego, jak i prac konserwacyjnych kolejki linowo-terenowej, ale nie otrzymano żadnej odpowiedzi.

Komisja Kultury Sejmu za- twierdziła propozycję, aby w budżecie państwa na 2026 rok uwzględnić środki na odbudowę kolejki na wzgórze zamkowe. Według Vaidasa Petrokasa, zastępcy dyrektora muzeum ds. infrastruktury, na prace projektowe kolejki ma zostać przeznaczone około 700 tysięcy euro. Kolejka na Górę Giedymina została uruchomiona w 2003 roku. Obecnie jej działalność jest zawieszona z

powodu częstych awarii i kosztownych napraw.

Po poważnych osuwiskach w lutym 2016 roku są obawy dotyczące stanu wzgórza zamkowego, symbolu Litwy. Wzgórze zostało tymczasowo zamknięte dla zwiedzających, a pod koniec 2017 roku ogłoszono stan wyjątkowy. W przypadku sytuacji kryzysowej ustawa zezwala na finansowanie niezbędnych prac z rezerwy rządowej.

Na podst. BNS

Będzie konkurs na nową nazwę urlopu rodzicielskiego?

W związku z nasilającymi się dyskusjami nad nazwą urlopu rodzicielskiego premier Inga Ruginienė powiedziała, że okres, w którym jedno z rodziców opiekuje się dzieckiem, nie jest urlopem, ale ciężką pracą. Z tego powodu, jak podkreśla premier, planowane jest ogłoszenie konkursu na nową nazwę.

Według szefowej rządu, opieka nad dzieckiem to nie czas, w którym rodzice odpoczywają czy wyjeżdżają na wakacje, a jest to odpowiedzialne i ważne zadanie, dlatego państwo, wzmacniając politykę rodzinną, musi zapewnić wsparcie rodzinom wychowującym dzieci.

Zgodnie z obowiązującym Kodeksem pracy rodziny mieszkające na Litwie mają prawo do urlopu rodzicielskiego do ukoń-

czenia przez dziecko 3. roku życia. Mogą z niego korzystać matka, ojciec, dziadkowie lub inni krewni faktycznie wychowujący dziecko, a także opiekunowie.

W trakcie tego urlopu pracodawca musi utrzymać miejsce

pracy. Świadczenia dla jednego z rodziców, krewnego lub opiekuna, przebywającego na urlopie rodzicielskim, są wypłacane przez „Sodrę” maksymalnie do ukończenia przez dziecko 2. roku życia.

Na podst. ELTA

System e-zdrowie działa już bez zakłóceń

System informatyczny e-zdrowia (lit. e-sveikata), który został zaktualizowany tydzień temu, ustabilizował się i działa bez zakłóceń, poinformowało Centrum Rejestrów.

„Przez cały ubiegły tydzień specjaliści z Centrum Rejestrów i eksperci zewnętrzni poszuki-

wali czynników, które zwiększają obciążenie systemu e-zdrowie i zmniejszają jego szybkość, ale poszukiwania te są utrudnione ze względu na rozmiar i złożoność systemu. W końcu udało nam się zidentyfikować procesy wymagające największych zasobów systemo-

wych. Wdrażając zmiany w oprogramowaniu, które optymalizują te procesy, udało nam się osiągnąć pożądaną tryb działania systemu” – powiedział w oświadczeniu Antanas Raguotis, dyrektor ds. IT w Centrum Rejestrów.

W ciągu ostatniego tygodnia do systemu e-zdrowie wpłynęło około 2 milionów dokumentów elektronicznych, z czego 0,4 miliona stanowiły e-recepty, a kolejne 0,2 miliona skierowania. Część tych dokumentów została przesłana do systemu w nocy, gdy obciążenie systemu jest najmniejsze.

Obecnie system e-zdrowie obsługuje ponad 4 tysiące unikalnych integracji technicznych, a zgłoszenia napływają z ponad 2 tysięcy unikalnych adresów IP na godzinę.

Fot. Sveikatos Apsaugos Ministerija

Rolnictwo i produkcja żywności – sektory o strategicznym znaczeniu dla państwa

Sektor rolno-spożywczy został uznany przez Sejm za strategicznie ważny dla bezpieczeństwa narodowego.

Obecnie za strategicznie ważną część polityki wewnętrznej Litwy uznaje się polityki: zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego, gospodarcza, bezpieczeństwa publicznego, socjalna, kulturalna, oświatowa i naukowa, ochrony środowiska, zdrowia oraz narodowa.

Włączenie polityki rolnej i żywnościowej do sektorów strategicznie ważnych dla bezpieczeństwa państwa pomoże zapewnić zaopatrzenie mieszkańców kraju w produkty spożywcze, zwłaszcza w sytuacjach nadzwyczajnych i kryzysowych, po ogłoszeniu mobilizacji czy wprowadzeniu stanu wyjątkowego lub wojennego. Poprawki zakładają też m.in. większe finansowanie dla sektora rolnego, a w sytuacjach kry-

zysowych – rolnicy w pierwszej kolejności otrzymywaliby prąd, gaz i inne surowce niezbędne do produkcji.

Po wejściu w życie nowelizacji oczekuje się, że bezpieczeństwo żywnościowe, rozumiane jako proces „od pola do stołu”, stanie się priorytetem państwa. Oczekuje się również, że zostaną stworzone warunki do konkurencyjnego rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej, zapewnienia dostaw na rynek szerokiego wyboru produktów bezpiecznych i wysokiej jakości. W przypadku sytuacji kryzysowych mają być stworzone warunki dla lepszego zaopatrzenia mieszkańców w produkty rolne i spożywcze, zapewniające nieprzerwane funkcjonowanie łańcucha dostaw żywności.

Przyjęte poprawki wejdą w życie 1 sierpnia 2026 r.

Na podst. lrs.lt

Wileński Park Serejkiski zmieni się nie do poznania

Samorząd miasta Wilna doszedł do porozumienia z Dyrekcją Rezerwatu Zamkowego w Wilnie i uporządkuje Park Serejkiski znajdujący się przy Ogrodzie Bernardyńskim wiosną przyszłego roku.

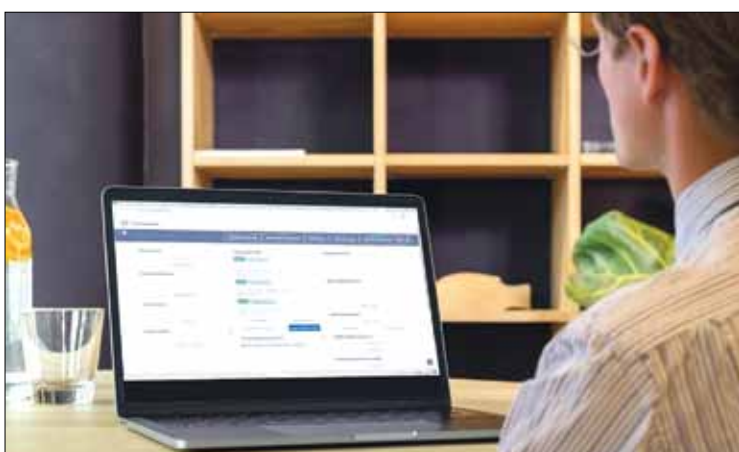
Największe problemy tego miejsca to przestarzałe chodniki, zaniedbane drzewa i latarnie uliczne.

Stołeczny samorząd ostatecznie podjął decyzję o przejęciu tego terenu od Dyrekcji Rezerwatu Zamkowego w Wilnie. Pierwsze prace mają rozpocząć się wiosną.

Planowany jest remont ścieżek dla pieszych. Samorząd planuje także budowę ścieżki rowerowej, wymienione zostanie oświetlenie, powstaną nowe rabaty kwiatowe. Dodatkowo planowane jest uporządkowanie zaniedbanych drzew.

Na podst. madeinvilnius.lt

NOWINY znad Solczy

V Konkurs Piosenki Patriotycznej „Wolna Polska”

Młodociani wokaliści rywalizowali w Ejszyszkach

14 listopada w Domu Polskim w Ejszyszkach odbył się V Konkurs Piosenki Patriotycznej „Wolna Polska”. Występy były oceniane w 3 kategoriach wiekowych: I kategoria: uczniowie klas początkowych, II kategoria: uczniowie klas podstawowych, III kategoria: uczniowie klas gimnazjalnych.

Występy oceniało jury: starsza specjalistka wydziału oświaty i sportu Administracji Samorządu Rejonu Solecznickiego Katarzyna Sokołowska, dyrektorka Szkoły Muzycznej w Ejszyszkach Laurita Rozmyslovičienė, dziennikarz TVP Wilno – piosenkarz EDVIN.

W konkursie wzięło udział 56 uczestników.

I kategoria wiekowa

1. miejsce – Milana Wojtkiewicz, Szkoła Podstawowa w Podbożu, nauczycielka Krystyna Lachowicz
2. miejsce – uczniowie klas 4, Gimnazjum w Ejszyszkach, nauczycielki Janina Miszkini i Jadwiga Leonowicz
3. miejsce – zespół wokalny Gracioso, Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach, nauczycielka Tatiana Ulbin

Wyróżnienia – Urszula Winckiewicz, Gimnazjum im. L. Narbutta w Koleśnikach, nauczycielka Krystyna Lachowicz; Karol Dzierkacz – Gimnazjum w Ejszyszkach, nauczycielka Bożena Czenko.

II kategoria wiekowa – uczniowie klas podstawowych

1. miejsce – Kinga Obłoczyńska, Szkoła Sztuk Pięknych im. S. Moniuszki w Solecznikach, kierowniczka Tatiana Ulbin
2. miejsce – Karina Lubkiewicz, Gimnazjum w Ejszyszkach, nauczycielka muzyki metodyk Bożena Czenko
3. miejsce – zespół ludowy „Gromada”, Gimnazjum im. M. Balińskiego w Jaszunach, nauczyciel Jan Jarmołowicz
3. miejsce – Złota Izabela Aksamit, Szkoła Sztuk Pięknych im. S. Moniuszki w Solecznikach, kierowniczka Tatiana Ulbin

Wyróżnienia – zespół „Tęcza”, Gimnazjum im. Ludwika Narbutta w Koleśnikach, kierowniczka Krystyna Lachowicz; Ewa Markiel, Gimnazjum im. Ludwika Narbutta w Koleśnikach, kierowniczka Krystyna Lachowicz

III kategoria wiekowa – klasy gimnazjalne

1. miejsce – Damiana Bazylytė, Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach, nauczycielka Elwira Uczkuronis.
2. miejsce – Oliwia Narkiewicz, Gimnazjum im. Ludwika Narbutta w Koleśnikach, kierowniczka Krystyna Lachowicz

Wyrazy wdzięczności dla wszystkich uczestników. W festiwalu wzięli udział uczniowie szkół polskich rejonu solecznickiego. Każdy z uczestników otrzymał pamiątki i nagrody.

Projekt dofinansowano z dotacji z Kancelarii Senatu w ramach konkursu: „SENAT- POLONIA 2025” za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie im. Jana Olszewskiego”.

Uroczyste świętowanie Dnia Niepodległości Polski w w Ejszyszkach

Polskość pielęgnowana z wielkim sercem

W niedzielę, 16 listopada, w Centrum Rozrywki i Biznesu w Ejszyszkach odbyły się uroczyste obchody Dnia Niepodległości Polski. Święto to zgromadziło wyjątkowo liczną publiczność – sala koncertowa wypełniła się po brzegi, a podniosła atmosfera towarzyszyła uroczystości od pierwszych chwil. Tego dnia serca wszystkich były w rytmie biało-czerwonym, a radość z pielęgnowania polskiej tradycji była wyczuwalna w każdym zakątku sali.

Wśród zaproszonych gości swoją obecnością wydarzenie zaszczylicili: Waldemar Śliżewski, wicemer Samorządu Rejonu Solecznickiego; Dariusz Wiśniewski, Konsul Generalny Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie. Obecni byli również przedstawiciele władz lokalnych, nauczyciele, rodzice, mieszkańcy Ejszyszek i okolic, a także społeczność szkolna Gimnazjum w Ejszyszkach.

Uroczystość rozpoczęła się od wspólnego odśpiewania hymnów państwowych Republiki Litewskiej i Rzeczypospolitej Polskiej. Następnie uczestnicy wysłuchali przemówień zaproszonych gości, którzy podkreślali znaczenie pielęgnowania polskiej tożsamości, pamięci historycznej oraz jedności społeczności polskiej na Wileńszczyźnie.

Wicemer Waldemar Śliżewski w swoim przemówieniu nawiązał do nadziei, która towarzyszyła narodowi polskiemu na drodze do wolności. Akcentował też to, że Polacy zawsze dbali o dobro wspólne. Każdy etap historyczny był lekcją patriotyzmu – od Konstytucji 3-go Maja do stworzenia legionów. Właśnie głęboki szacunek względem dziedzictwa przodków umożliwił odbudowę Państwa Polskiego.

Konsul Generalny Rzeczypospolitej w Republice Litewskiej Dariusz Wiśniewski trafnie zauważył, że utrwalanie i rozwój polskości zależy od wysiłku każdej osoby. Najważniejsze jest dbać o polską mowę w swoim

domu i w najbliższym środowisku. Konsul podziękował organizatorom święta oraz społeczności lokalnej za pielęgnowanie narodowych tradycji.

Jednym z najważniejszych punktów programu była inscenizacja przygotowana przez uczniów Gimnazjum w Ejszyszkach pt. „Pociąg do wolności”. Było to niezwykle poruszające przedstawienie, którego fabuła opierała się na symbolicznej podróży pociągami przez kolejne etapy historii Polski. Każda „stacja” ukazywała inne oblicze walki o niepodległość: czas zaborów, powstania narodowe, okres wojen i wreszcie radość z odzyskania wolności.

Uczniowie wcielili się w bohaterów minionych epok, oddając emocje tamtych wydarzeń z nie-

oraz pełna emocji muzyka wypełniła salę i porwały uczestników w świat tradycji. Zespół dostarczył niezapomnianych wrażeń i wzruszeń, a jego występ został nagrodzony gromkimi brawami.

Artyści wystąpili pod kierownictwem artystycznym Wiolety Cereszki, za oprawę muzyczną odpowiadał Krzysztof Stankiewicz, a choreografię przygotowała Irena Zacharkiewicz. Dzięki ich pracy publiczność mogła przeżyć piękną podróż przez najważniejsze rytmy polskiego folkloru. Uroczystość zakończyły podziękowania skierowane do wszystkich zaangażowanych w przygotowanie obchodów: organizatorów, artystów, uczniów, nauczycieli oraz publiczności. Podkreślono, że dzięki wspólnemu wysiłkowi udało się stworzyć wy-

zwykłym zaangażowaniem. Występ przeplatały sceny aktorskie z muzyką, narracją i efektami wizualnymi, co razem stworzyło prawdziwie poruszającą lekcję historii. Przedstawienie wzbudziło wśród publiczności duże wzruszenie i skłoniło do refleksji nad wartością wolności.

Kolejnym elementem programu był występ zespołu pieśni i tańca „Rudomianka”, który zaprezentował widowisko pt. „Pieśnią i tańcem dla Niepodległej”. Zespół zachwycił publiczność bogactwem polskiego folkloru – dynamiczne tańce, barwne stroje

darzenie pełne dumy, wzruszeń i radości płynącej z polskiej tradycji.

Na zakończenie zaproszono uczestników na wspólny poczęstunek, który był doskonałą okazją do rozmów i integracji lokalnej społeczności.

Tegoroczne obchody Dnia Niepodległości w Ejszyszkach po raz kolejny udowodniły, że polskość jest tu żywa i pielęgnowana z wielkim sercem. Był to dzień pełen refleksji, radości i wspólnoty – dzień, który na długo pozostanie w pamięci mieszkańców.

Tamašunienė o sytuacji w Służbie Więziennej: należy zadbać o funkcjonariuszy, zmodernizować system

Ministra sprawiedliwości Rita Tamašunienė, która odwiedziła Litewską Służbę Więzienną, podkreśliła, że konieczne jest wzmocnienie działań resocjalizacyjnych, poprawa warunków pracy funkcjonariuszy i tworzenie nowoczesnego systemu wykonywania wyroków.

„Obecnie służba stoi przed szeregiem wyzwań, którym należy sprostać – począwszy od zaopatrzenia dla funkcjonariuszy, aż po warunki przetrzymywania skazanych” – powiedziała cytowana w komunikacie ministra sprawiedliwości. Podkreśliła również dążenie do tego, aby osoba po odbyciu kary nie wracała do więzienia. Dlatego, zdaniem Tamašunienė, ważne jest zapewnienie jakości i rozwoju działań resocjalizacyjnych, bo od tego bezpośrednio zależy bezpieczeństwo mieszkańców.

Ministra sprawiedliwości akcentowała też konieczność stworzenia systemu wykonywania wyroków, który szanuje prawa człowieka i buduje zaufanie. Zaznaczyła, że niezwykle ważne jest zapewnienie zarówno godnego

wynagrodzenia funkcjonariuszom i pracownikom, jak i wzmocnienie ich dobrostanu emocjonalnego, pozyskiwanie nowych specjalistów i utrzymanie obecnych – to niezbędne warunki do osiągnięcia długotrwałych zmian.

Mindaugas Kairys, dyrektor Litewskiej Służby Więziennej przedstawił dla ministra działalność i aktualną sytuację służby: zasoby kadrowe, dynamikę liczby skazanych, stosowane metody resocjalizacji, środki zarządzania

bezpieczeństwem, działania wywiadu kryminalnego, realizowane i planowane projekty oraz wizję na przyszłość.

Jak podaje resort sprawiedliwości, podczas spotkania omówiono również kierunki dalszej współpracy i możliwości wykorzystania wsparcia norweskich mechanizmów finansowych, mających na celu modernizację więziennictwa oraz usprawnienie systemu nadzoru kuratorskiego i zwolnień warunkowych. Podkreślono również potrzebę zwrócenia większej uwagi na podnoszenie kompetencji pracowników systemu penitencjarnego oraz zwiększenie możliwości zatrudnienia skazanych, gdyż praca jest nie tylko jednym z najskuteczniejszych sposobów ograniczania ryzyka recydywy, ale także jednym z najważniejszych fundamentów resocjalizacji.

160 lat szkolnictwa i 20 lat statusu gimnazjum

(Dokończenie ze str. 1)

ści – zaangażowanie, wzajemny szacunek i wiara w młodego człowieka – stale towarzyszyły codziennej pracy całej społeczności szkolnej” – mówiła podczas jubileuszu wicemer Samorządu Rejonu Wileńskiego Edyta Tamošiūnaitė.

Mer rejonu wileńskiego podziękował wszystkim, którzy tworzyli historię tej placówki i wyraził głęboką wiarę w to, że gimnazjum będzie nadal pomyślnie się rozwijać.

Z okazji jubileuszu samorząd przekazał społeczności gimnazjum prezent w wysokości 1 500 euro, który zostanie przeznaczony na potrzeby szkoły i dalszą poprawę warunków edukacyjnych. Ponadto, listami gratulacyjnymi uhonorowano i wyróżniono zasłużonych pedagogów oraz pracowników.

Uczniowie i nauczyciele przygotowali bogaty program artystyczny, który nawiązywał do historii szkoły, kreatywności i jej wielokulturowej, zjednoczonej

wspólnoty. Po koncercie zebrani zostali zaproszeni na poczęstunek i rozmowy w nieformalnej atmosferze.

W świątecznym wydarzeniu wzięli również udział: ministra sprawiedliwości Rita Tamašunienė, Konsul, Radca Ambasady RP w Wilnie Zbigniew Ciosek, przedstawiciele wydziału oświaty Samorządu Rejonu Wileńskiego, partnerzy szkoły, dyrektorzy sąsiednich placówek, byli i obecni nauczyciele, uczniowie, rodzice oraz liczna lokalna społeczność.

Lepsza jakość życia i wyższy poziom bezpieczeństwa sanitarnego

(Dokończenie ze str. 1)

Dla osób mniej zamożnych i korzystających z pomocy społecznej planuje się pokrycie 100 proc. kosztów instalacji, aby zmniejszyć obciążenie finansowe najbardziej wrażliwych mieszkańców regionu. Wicemer dr Danuta Narbut, przedstawiając projekt decyzji, zaznaczyła, że inicjatywa jest konsekwentną częścią strategii samorządu, ukierunkowaną na długoterminową trwałość i dobro mieszkańców.

„Ta decyzja jest kolejnym konsekwentnym krokiem naszego zespołu w realizacji Specjalnego Planu Rozwoju Infrastruktury Dostaw Wody i Gospodarowania Ściekami. Dążymy do tego, aby jak najwięcej mieszkańców miało niezawodny dostęp do czystej wody pitnej oraz mogło korzystać z trwałego systemu kanalizacji. Rozwój sieci odbywa się etapami, a osiągnięte wyniki pokazują, że coraz więcej gospodarstw domowych wybiera rozwiązania przyjazne środowisku – poprawia

to jakość życia i zwiększa niezawodność dostaw wody.

Istotą tego projektu jest zrekomensowanie kosztów mieszkańcom, którzy na własny koszt podłączyli się do scentralizowanej sieci wody pitnej i/lub kanalizacji, a także zachęcenie innych do podążania ich śladem. W ten sposób wspólnie tworzymy czystsze środowisko, lepszą jakość życia i wyższy poziom bezpieczeństwa sanitarnego w naszych społecznościach. Dziękuję wszystkim mieszkańcom za ich zaangażowanie i odpowiedzialność w rozwijaniu wspólnej infrastruktury. Wierzę, że ta decyzja przyczyni się do jeszcze bardziej zrównoważonego i nowoczesnego rozwoju naszego rejonu” – powiedziała wicemer dr Danuta Narbut.

Mieszkańcy, którzy podłączyli się do scentralizowanej sieci zaopatrzenia w wodę i/lub kanalizacji, mogliby otrzymać rekompensatę w zależności od zakresu wykonanych prac:

1000 euro – za podłączenie do wodociągu i kanalizacji, gdy długość przyłącza wody i ścieków wynosi 25 metrów lub więcej. Jeśli długość jest mniejsza, kwota zostaje proporcjonalnie zmniejszona.

800 euro – za podłączenie wyłącznie do kanalizacji, przy długości przyłącza 25 metrów lub więcej. Przy krótszych odcinkach

– proporcjonalne zmniejszenie.

Dla osób niezamożnych oraz korzystających z pomocy społecznej planuje się pokrycie 100% kosztów podłączenia do wodo-

ciągu lub kanalizacji, tak aby niezbędne usługi były dostępne dla wszystkich.

Częściową rekompensatę mogłyby otrzymać osoby fizyczne – właściciele domów jednorodzinnych lub bliźniaczych (lub ich pełnomocnicy), a także spadkobiercy tych domów, którzy mają deklarowane miejsce zamieszkania w rejonie wileńskim. Kom-

osoby, które podłączyły się do sieci od 1 stycznia 2024 r. Koszty kompensacji byłyby finansowane z budżetu samorządu.

To nie jest jeszcze ostateczna decyzja Rady Samorządu Rejonu Wileńskiego – w sprawie przyznania kompensacji Rada będzie głosować ponownie na najbliższym posiedzeniu.

To nie jest pierwsza forma pomocy dla mieszkańców, zmierzająca do czystszej i wygodniejszego życia. Dla osób, które nie mają możliwości podłączenia się do scentralizowanej kanalizacji, samorząd oferuje inną opcję – częściową kompensację zakupu i montażu indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2025 r. z tej możliwości skorzystało już około 100 gospodarstw domowych, na ten cel przeznaczono ok. 100 tys. euro z budżetu samorządu. Łącznie w latach 2024–2025 z programu skorzystało ok. 300 gospodarstw, a łączna kwota wsparcia przekroczyła 295 tys. euro.

Otwarcie wystawy malarskiej Ireny Fedorowicz w Rudominie

Świat emocji na płótnie

14 listopada Centrum Kultury w Rudominie zaprosiło na spotkanie poświęcone sztuce. Tego dnia została otwarta wystawa malarska Ireny Fedorowicz „Barwy emocji”. Spotkanie było okazją do poznania twórczości artystki, która od lat z wielką pasją i wrażliwością maluje to, czego nie da się wypowiedzieć słowami.

Irena Fedorowicz urodziła się na Wileńszczyźnie. Po ukończeniu szkoły średniej w Rudominie studiowała na Uniwersytecie Wileńskim, a później – w Szkole Sztuk Pięknych im. Justynasa Vienožinskisa w Wilnie. Zamiłowanie do rysunku towarzyszyło jej od dzieciństwa. W swoich obrazach artystka nigdy nie zatrzymuje się w jednym miejscu – poszukuje nowych form wyrazu, nowych środków i tematów. W jej

twórczości znajdziemy pejzaże, anioły, symbole światła, ale także abstrakcje pełne ruchu, napięcia i kontrastu. Każde płótno to osobna historia – moment skupienia, kontemplacji, czasem spokój, a czasem emocjonalny niepokój. Najczęściej maluje techniką olejną, a inspiracje czerpie z natury, duchowości i osobistych refleksji.

Malarka regularnie prezentuje swoje prace na licznych wystawach – zarówno indywidualnych, jak i zbiorowych. W dorobku artystki jest ponad 20 wystaw indywidualnych oraz kilka zbiorowych, a jej obrazy znajdują się w kolekcjach w Polsce, na Litwie, w Szwecji i w Stanach Zjednoczonych.

Wystawa „Barwy emocji” to zaproszenie do świata uczuć zamkniętych w kolorze. Każdy z nas widzi rzeczywistość inaczej – jed-

ni dostrzegają w niej spokój, inni napięcie, jeszcze inni radość lub tęsknotę. Pani Irena pokazuje, że emocje również mają swoje barwy – intensywne lub łagodne, jasne lub przygaszone, ale zawsze prawdziwe. Każdy obraz to zapis chwili, wewnętrznego stanu, momentu, w którym kolor staje się językiem duszy. Dla artystki kolor nie jest tylko ozdobą – to sposób mówienia o człowieku, emocja, która potrafi wyrazić więcej

niż słowo. Tytuł wystawy „Barwy emocji” idealnie oddaje to, czym jest jej malarstwo: spotkaniem ze sobą, z chwilą, z uczuciem, które trudno nazwać, ale które każdy potrafi rozpoznać.

Wydarzenie zgromadziło liczną publiczność, która mimo codziennych obowiązków znalazła chwilę, by zatrzymać się przy kolorze, emocji, ciszy, a może krzyku płótna. Goście mieli okazję nie tylko odbyć podróż w świat kolo-

ru i nastroju, ale także spotkać się z artystką, posłuchać jej opowieści o twórczości i zadać nurtujące ich pytania.

Możliwość obcowania z malarstwem Ireny Fedorowicz stanowiła doskonałą okazję, by zanurzyć się w niezwykły świat tej wspaniałej artystki – świat barw i emocji, gdzie każde pociągnięcie pędzla opowiada własną historię.

Inf. i foto Centrum Kultury w Rudominie

Uroczyste zakończenie międzynarodowego projektu w Rudominie

Połączeni przeszłością – wspólnie budujemy przyszłość

11 listopada w Rudominie odbyło się uroczyste zakończenie projektu „Połączeni przeszłością – wspólnie budujemy przyszłość”, który połączył pokolenia, tradycję i nowoczesność, Polskę i Litwę. W wydarzeniu wzięli udział uczestnicy projektu oraz licznie zgromadzeni mieszkańcy Rudomina.

Prowadzący powitał przybyłych gości, w tym przedstawicieli władz lokalnych, dyrekcję Gimnazjum im. Ferdynanda Ruszczyca, gości z Polski – z Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji w Wilkasach z dyrektorem Michałem Rogowskim na czele – oraz rodzinę śp. Piotra Kaczanowskiego, znakomitego cymbalisty.

Serie warsztatów i koncertów

Podczas spotkania przypomniano przebieg i cele projektu Interreg Polska–Litwa „Połączeni przeszłością – wspólnie budujemy przyszłość”, realizowanego przez Centrum Kultury w Rudominie i Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Wilkasach. Dzięki temu przedsięwzięciu młodzież z Litwy i Polski mogła wspólnie uczyć się, śpiewać, tańczyć oraz poznawać tradycyjne instrumen-

ty, takie jak cymbały.

W ramach projektu odbyły się dwie serie warsztatów gry na cymbałach oraz pięć serii warsztatów folklorystycznych, podczas których uczestnicy z obu krajów mieli okazję nie tylko wspólnie śpiewać i tańczyć, ale także nawiązywać przyjaźnie.

W Polsce i na Litwie zorganizowano łącznie pięć koncertów, promujących współpracę polsko-litewską i bogate dziedzictwo kulturowe regionu. Zakupiono również stroje ludowe i instrumenty muzyczne, które posłużą dalszej działalności artystycznej uczestników projektu.

Niepodległość przy dźwiękach muzyki i kroków tanecznych

Ponieważ finał projektu przypadł na Narodowe Święto Niepodległości, uczniowie i nauczyciele Gimnazjum im. Ferdynanda Ruszczyca przygotowali wyjątkowy program artystyczny. Na scenie wystąpił chór „Jaskółeczka” pod kierownictwem Aliny Balkuvienė, który zaprosił publiczność do wspólnego śpiewania pieśni patriotycznych. Następnie młodzież zaprezentowała tańce ludowe – polkę i krakowia-

ka – pełne radości, lekkości i narodowej dumy.

Nie zabrakło również młodych artystów z Wilkas, którzy wykonali wzruszające piosenki: „Co to jest Niepodległość”, „Jede-

nasty Listopada” oraz „Powrócisz tu”. Występ przygotowała Barbara Ewa Baniewska.

Publiczność z entuzjazmem obejrzała także teledysk stworzony w ramach projektu Interreg, ukazujący współpracę artystów z obu krajów oraz piękno polsko-litewskiego pogranicza. Następnie najmłodsza grupa Zespołu Pieśni i Tańca „Rudomianka” – uroczyste „Groszki” – zaprezentowała

przemija, lecz przekazywana z pokolenia na pokolenie staje się mostem między przeszłością a teraźniejszością. Wraz z Przemysławem Stępkowskim z kapeli i solistami ZPiT „Rudomianka” oddali hołd swojemu mistrzowi – Piotrowi Kaczanowskiemu, dawnemu nauczycielowi z Rudomina. Ich występ stał się kulminacją emocji tego wyjątkowego dnia.

Na finał ponownie pojawił się Jakub Karpuk, który muzyką przypominał, że tradycja nie

Teledysk na zakończenie

Na zakończenie zaprezentowano ponownie teledysk „Walc Wileński”, nagrany podczas warsztatów folklorystycznych w czerwcu tego roku. Utwór w wykonaniu młodzieży z Wilkas oraz kapeli i solistów ZPiT „Rudomianka” można obejrzeć na YouTube Centrum Kultury w Rudominie.

Koncert w Rudominie był czymś więcej niż artystycznym wydarzeniem – był żywym świadectwem współpracy, pamięci i wdzięczności.

W dźwiękach cymbałów, w tańcu i w śpiewie odrodziła się Polska – ta, która trwa w sercach i kulturze, łącząc przeszłość z przyszłością.

Wydarzenie oraz towarzyszące mu trzydniowe warsztaty folklorystyczne i cymbałowe współfinansowano ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg VI-A Litwa–Polska 2021–2027.

Projekt LTPL-00275 „Połączeni przeszłością – wspólnie budujemy przyszłość” realizowany jest w partnerstwie pomiędzy Centrum Kultury w Rudominie a Gminnym Ośrodkiem Kultury i Rekreacji w Wilkasach.

Spotkanie z kulturą Podhala

Wspomnienia z Kościeliska

W dniach 3-8 listopada młodzież ZPiT „Rudomianka” przebywała w malowniczej gminie Kościelisko, dokąd udała się na zaproszenie Stowarzyszenia „Związek Podhalań” (Oddział Kościelisko).

Pięć dni spędzonych u podnóża Tatr upłynęło niezwykle intensywnie – pełne były wrażeń,

spotkań, muzyki, tańca i niezapomnianych widoków. Podczas pobytu młodzież miała okazję poznawać uroki Podhala – wędrowali po górskich szlakach, podziwiając zapierające dech w piersiach panoramy Tatr, odwiedzili Zakopane i Kościelisko, a także udali się na wycieczkę do Krakowa, gdzie zwiedzali zabyt-

ki i poznawali historię dawnej stolicy Polski.

Nie zabrakło również okazji do poznania bogatego folkloru podhalańskiego. Młodzież uczyła się tradycyjnych śpiewów, tańców i gry na regionalnych instrumentach, a także poznawała zwyczaje i tradycje, które od pokoleń są pielęgnowane w sercu Podhala.

Niezwykle cenne okazały się spotkania integracyjne z zespołem „Polanie” z Kościeliska,

podczas których mogli wymienić się doświadczeniami, zaprezentować własny dorobek artystyczny i wspólnie muzykować. Czas spędzony w Kościelisku był nie tylko okazją do artystycznego rozwoju, ale również do zawarcia nowych przyjaźni, poznania ludzi pełnych pasji i przywiązania do tradycji.

Zachwyciła gościnność mieszkańców, ich otwartość i serdeczność. Podhale to miejsce, w którym folklor wciąż żyje – w

strojach, muzyce, gwarze i codziennym życiu. Spotkanie z tym regionem pozostawiło głębokie wrażenie i zainspirowało do dalszego kultywowania naszych lokalnych tradycji.

Wyjazd do Kościeliska na długo pozostanie w pamięci jako czas pełen radości, muzyki, wspólnego działania i pięknych chwil spędzonych wśród ludzi, dla których kultura i historia regionu to prawdziwy powód do dumy.

W stolicy

Rozpoczął się remont wileńskiego Ratusza

Z powodu remontu kapitalnego stołeczny Ratusz na rok zamyka swoje podwoje. By w tym okresie nie ucierpiała estetyka tego miejsca, realizująca projekt spółka „Vilniaus vystymo kompanija” na plankach otaczających budynek umieściła archiwalne zdjęcia Ratusza z różnych okresów.

Według realizatorów projektu, renowacja Ratusza to nie tylko niezbędny proces ochrony dziedzictwa kulturowego, ale też okazja do przypomnienia mieszkańcom Wilna historii tego budynku i jego znaczenia dla miasta.

Ratusz w Wilnie jest jednym z trzech zachowanych ratuszy na Litwie.

Planki z dawnymi fotografiami to swoista mała wystawa, pozwalająca przechodniom zapoznać się z historią Ratusza. Dawne fotografie o dużej rozdzielczości udostępniły: Litewskie Muzeum Narodowe, Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk im. Wróblewskich, Litewskie Centralne Archiwum Państwowe oraz Muzeum Narodowe w Warszawie.

Remont kapitalny będzie przebiegał w kilku etapach – zostanie wyremontowana fasada i

pomieszczenia piwniczne, odrestaurowane zostaną również cenne elementy fasady, okna, drzwi, w planach jest też wykonanie innych niezbędnych prac remontowych wewnątrz i na zewnątrz budynku.

W celu zachowania autentycznych elementów prace wykonywane będą według odpowiedniej dla tego miejsca technologii i z wykorzystaniem odpowiednich materiałów wykończeniowych.

Fasada Ratusza cierpi obecnie z powodu zużytego pokrycia dachowego, zbyt małej średnicy rynien i nieszczelnego systemu odprowadzania wody deszczowej. Z powodu tych niedociągnięć

tynek fasady ulega zawilgoceniu, a konstrukcja i elementy architektoniczne ulegają uszkodzeniom. W niektórych pomieszczeniach Ratusza wyremontowana zostanie podłoga, wyczyszczone i wypolerowane powierzchnie z lastryko i marmuru, odrestaurowane stopnie schodów i podstopnice.

Odnowione zostaną również powierzchnie tynkowe ścian wewnętrznych, narożniki otworów, mechanicznie uszkodzone podstawy kolumn i systemy inżynierijne.

Prace remontowe wewnątrz Ratusza rozpoczęły się w październiku 2025 roku. Mają potrwać do maja 2026 roku.

Stolica przygotowuje się do sezonu zimowego

Wraz z nadejściem coraz chłodniejszych dni Samorząd m. Wilna wraz z firmami odpowiedzialnymi za utrzymanie porządku i czystości w mieście dokonał przeglądu i aktualizacji zasad utrzymania chodników w okresie zimowym. W tym roku miasto będzie używać więcej żwiru, a mniej soli: podczas opadów deszczu ze śniegiem lub marznącego deszczu sól zostanie zastąpiona mieszanką żwiru i soli.

Aż 13 stołecznych przestrzeni publicznych po raz pierwszy nie będzie posypywanych wyłącznie solą – zastosowana zostanie mieszanka żwiru i soli. Skwery Žemaitės i Tbilisi staną się skwerami „bez soli”. Na ul. Žygimantų wypróbowana zostanie nowość – sól będzie posypywana tylko po jednej stronie chodnika, a w celu ochrony zieleni będzie sypywana jak najdalej od niej. Chociaż nie było jeszcze pierwszego śniegu, w mieście montowane są już zabezpieczenia dla drzew i krzewów.

W tym roku stosowane będą różne strategie utrzymywania chodników w okresie zimowym – celem jest jak najlepsze pogodzenie bezpieczeństwa miesz-

kańców z ochroną drzew i krzewów. Ilości posypywanej soli są optymalizowane również ze względu na dobrostan zwierząt domowych.

W przypadku prognozowanych opadów deszczu ze śniegiem lub marznącego deszczu na kilka godzin przed ich wystąpieniem (w razie potrzeby i przez cały czas trwania zjawiska) miasto będzie prowadzić aktywne działania zapobiegawcze – posypywanie dróg mieszanką soli (50 proc.) i żwiru (50 proc.).

W przypadku prognozowanych opadów śniegu do 10 cm w ciągu najbliższych 12 godzin na kilka godzin przed wystąpieniem zjawiska prowadzona będzie aktywna profilaktyka – chodniki będą posypywane solą (41–70 g/m²). Po odśnieżeniu chodników po opadach śniegu będą one posypywane minimalną dawką soli – w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców.

W przypadku prognozowanych opadów śniegu do 10 cm w ciągu najbliższych 12 godzin i dłużej na kilka godzin przed wystąpieniem zjawiska chodniki posypywane będą solą (71–110 g/m²). W trakcie opadów śniegu w razie potrzeby prowadzone będą

prace związane z odśnieżaniem i posypywaniem solą. Po opadach śniegu posypuje się chodniki solą, usuwa się podtopiony śnieg, a na koniec, po oczyszczeniu chodnika, ponownie posypuje się go solą, by zapobiec ewentualnemu oblodzeniu.

Jeżeli zimą przez ponad 48 godzin nie ma opadów, marznącego deszczu ani zamieci śnieżnej, można zastosować pasywne środki zapobiegawcze. Oznacza to, że na kilka dni przed prognozowanym zjawiskiem należy posypać minimalną ilością soli (21–40 g/m²).

W związku ze zbliżającą się zimą w mieście montowane są już osłony dla drzew i krzewów. Biorąc pod uwagę wiek roślin, ich lokalizację i ryzyko uszkodzeń, spółka „Grinda” montuje przy nasadzeniach osłony z płyty fornirowanej i planeki. W pierwszej kolejności montuje się je przy nowo posadzonych drzewach, krzewach i rabatach kwiatowych rosnących w pobliżu ulic o intensywnym ruchu oraz ścieżek pieszych i rowerowych. Ogółem na sezon zimowy 2025/2026 planuje się zamontować ponad 30 km osłon dla roślin w różnych miejscach Wilna.

W Wilnie rośnie już nowy miejski las

Przy ul. S. Batoro pomyślnie zakończono zainicjowany przez Samorząd m. Wilna w ramach inicjatywy „Wilno Zieloną Stolicą Europy 2025” projekt sadzenia drzew. Dzięki wspólnym wysiłkom mieszkańców Wilna i przedsiębiorców podczas wiosennych i jesiennych akcji posadzono tu około 1 600 drzew.

Nowo obsadzony teren stanie się ważną częścią zielonej infrastruktury Wilna – pomoże regulować wpływ zmian klimatycznych na miasto, stworzy korzystniejsze warunki dla różnorodności biologicznej i przyczyni się do poprawy jakości spędzania wolnego czasu przez mieszkańców. Do zasadzenia miejskiego lasu zorganizowano dwie akcje społeczne – wiosną i jesienią. Podczas wiosennej akcji ponad 500 mieszkańców Wilna i przedstawiciele 15 organizacji zasadzili około 1 300 drzew odpowiednich dla lokalnego ekosystemu: dębów, klonów, jesionów, sosen, brzoź, lip i jarzębin. Pozostałe 300 drzew posadzono podczas jesiennej akcji, która się odbyła się w sobotę, 8 listopada i w której wzięło udział ponad 300 mieszkańców Wilna.

Do drugiego etapu dołączyła również organizacja ekologiczna „Mes Darom”. Uczestnicy nie tylko sadzili drzewa, ale zbierali też nagromadzone w okolicy śmieci, tworząc czyste środowisko przyszłego lasu. Przez wiele lat teren ten był wykorzystywany do działalności gospodarczej, po zasadzeniu lasu jednak stopniowo stanie się kolejną otwartą dla wszystkich mieszkańców miasta zieloną przestrzenią Wilna. Na terenie tym urządzono już ścieżki spacerowe, ustawiono ławki, stojaki na rowery i tablice informacyjne – wszystko to pozwoli mieszkańcom Wilna wygodnie spędzać czas na łonie natury bez konieczności opuszczania miasta. Przestrzeń ta stanie się nie tylko miejscem spacerów i

odpoczynku, ale też przestrzenią wspólnotowości, nauki i poznawania.

W przyszłości będą tu organizowane programy edukacyjne, imprezy poświęcone poznawaniu przyrody oraz akcje sprzątania. To nie tylko las – to żywe miejsce, w którym będzie można poznawać różne gatunki drzew i roślin, obserwować przemiany zachodzące w przyrodzie i uczyć się harmonijnego współżycia z nią.

„SU-MENĖK” ponownie zaprosi do odkrywania sztuki współczesnej

W lutym 2026 r. Wilno po raz siódmy stanie się centrum sztuki współczesnej. Organizowana przez platformę „Neakivaizdinis Vilnius” inicjatywa „SU-MENĖK” zaprasza galerie i muzea sztuki współczesnej do udziału w projekcie – zgłoszenia przyjmowane są do 24 listopada.

„Inicjatywa „SU-MENĖK” stała się piękną zimową tradycją stolicy. Z wielką niecierpliwością czekają na nią zarówno mieszkańcy Wilna jak i goście stolicy. Już teraz otrzymujemy zapytania, czy projekt się odbędzie, śpieszymy więc z informacją, że w lutym ponownie zaprosimy Państwa w podróż po świecie sztuki współczesnej” – mówi koordynatorka projektu Justyna Leonowicz.

Inicjatywa „SU-MENĖK” cieszy się coraz większym zainteresowaniem – w ubiegłym roku dołączyło do niej 49 przystanków sztuki współczesnej, a po ulicach stolicy jeździł autobus-galeria. W sumie galerie i muzea odwiedziło około 45 tysięcy mieszkańców Wilna i gości miasta.

Uczestnicy inicjatywy dają odwiedzającym możliwość zwiedzania przestrzeni sztuki na wyjątkowych warunkach – za darmo lub za specjalną cenę. Program oferuje też różnego rodzaju zajęcia edukacyjne, warsztaty i spotkania z artystami.

Prognoza pogody na tydzień						
Czwartek 20 listopada	Piątek 21 listopada	Sobota 22 listopada	Niedziela 23 listopada	Poniedziałek 24 listopada	Wtorek 25 listopada	Środa 26 listopada
1°C	2°C	2°C	-1°C	0°C	1°C	2°C
-2°C	0°C	-2°C	-3°C	-3°C	-2°C	0°C
Księżyc:						
XI 20 NÓW		XI 28 1 KWADRA		XII 05 PEŁNIA		XII 11 OSTATNIA KWADRA

KALENDARZ CODZIENNY

Czwartek, 20 listopada Światowy Dzień Praw Dziecka Słońce: wsch. – 7.59, zach. – 16.09 Długość dnia – 8 godz. 10 min. <i>Anatola, Edmunda, Feliksa, Rafała</i>	Długość dnia – 8 godz. 00 min. <i>Adeli, Grzegorza, Klemensa, Michała</i>
Piątek, 21 listopada Ofiarowanie NMP Słońce: wsch. – 8.01, zach. – 16.07 Długość dnia – 8 godz. 07 min. <i>Alberta, Elwiry, Reginy, Wiesława</i>	Poniedziałek, 24 listopada Słońce: wsch. – 8.06, zach. – 16.04 Długość dnia – 7 godz. 57 min. <i>Agnieszki, Aleksandra, Flory, Jana, Marii, Romana, Walentego</i>
Sobota, 22 listopada Światowy Dzień Życzliwości i Pozdrowień Słońce: wsch. – 8.02, zach. – 16.06 Długość dnia – 8 godz. 03 min. <i>Cecylii, Filomeny, Marka, Stefana</i>	Wtorek, 25 listopada Międzynarodowy Dzień Eliminacji Przemocy wobec Kobiet Słońce: wsch. – 8.08, zach. – 16.03 Długość dnia – 7 godz. 54 min. <i>Beatrycze, Erazma, Franciszki, Katarzyny, Ludwika, Marii, Mojżesza</i>
Niedziela, 23 listopada Dzień Wojska Litewskiego Słońce: wsch. – 8.04, zach. – 16.05	Środa, 26 listopada Słońce: wsch. – 8.10, zach. – 16.01 Długość dnia – 7 godz. 51 min. <i>Delfina, Jana, Konrada, Leonarda</i>

20 LISTOPADA 1022 – zmarł bp Hildesheim Bernward, święty, fundator kościoła św. Michała w Hildesheim (ur. 960). 1922 – zmarła Maria Fortunata (właśc. Anna Felicia) Viti, błogosławiona, włoska zakonnica, miała doświadczać mistycznych przeżyć i ataków szatana (ur. 1827). 1942 – urodził się Joseph Robinette „Joe” Biden Jr., amerykański polityk, 46. prezydent USA. 1992 – premiera filmu sensacyjnego <i>Psy</i> (reż. W. Pasikowski); najbardziej kasowy polski film lat 90.	kontratak 19 XI). 1972 – nieudana – ostatnia – próba wystrzelenia rakiety N1 z planowanym sztucznym satelitą Księżyc; koniec radzieckiego programu załogowych lotów na Księżyc.
21 LISTOPADA 1942 – zostali rozstrzelani w masowej egzekucji w Ponarach m. in. profesorowie USB w Wilnie – Mikołaj Taranowski, znakomity wileński meteorolog (ur. 1906) i Wanda Rewieńska-Pawełkowa, geograf, harcmistrzyni (ur. 1897). 1972 – zmarł w Huddersfield (W. Brytania) ppłk Tadeusz Danilewicz, ps. „Kuba”, „Łoziński”, członek NOW i NSZ, w 1945 Komentant Główny (NZW) (ur. 1895).	24 LISTOPADA 1942 – zmarł w obozie KL Mauthausen-Gusen Jerzy Zbigniew Ostrowski, wybitny pedagog (<i>Żywa szkoła</i>), pisarz (<i>Sztandar na maszcie</i>) (ur. 1897); w l. 1931-1933 wizytator szkół w wileńskim kuratorium oświaty.
22 LISTOPADA 1922 – urodził się Eugene Morison Stoner, amerykański konstruktor broni (karabiny M16, AR-18), opracował zestaw zunifikowanej broni strzeleckiej „System Stonera” (Stoner 63) (zm. 1997).	25 LISTOPADA 1472 – symbolem Rosji został dwugłowy orzeł. 1902 – podczas polowania prezydenta Teodora „Teddy” Roosevelta został postrzelony młody niedźwiedź, prezydent uwolnił jego. Rysunek tego epizodu stał się inspiracją do produkcji pluszowych niedźwiadków o nazwie Teddy. 1922 – urodziła się w Wilnie Elwira Brodowicz-Turska, aktorka, reżyserka teatralna (zm. 2016). 1952 – w Londynie odbyła się premiera <i>Pulapki na myszy</i> A. Christie, najdłużej wystawianej sztuki na świecie (grana do dziś w St Martin’s Theatre).
23 LISTOPADA 1942 – wojska radzieckie zamknęły w kotle pod Stalingradem niemiecką 6. Armię Polową gen. F. Paulusa (operacja „Uran” –	26 LISTOPADA 1902 – zmarł w Sejnach biskup Antoni Baranowski (Antanas Baranuskas, litewski i polski poeta, językoznawca (ur. 1835); autor <i>Anykščių šilelis</i> (<i>Borek onikštyński</i>)).

Wl. P.

** OSTATNIA STRONA ** OSTATNIA STRONA **

Paul McCartney kontra sztuczna inteligencja

Nowy utwór legendy The Beatles to manifest sprzeciwu wobec wykorzystywania muzyki przez AI

Londyn. Po ponad pięciu latach milczenia Paul McCartney powraca z nowym utworem. Nie jest to jednak klasyczna kompozycja, lecz artystyczny gest sprzeciwu wobec rosnącej roli sztucznej inteligencji w przemyśle muzycznym. Nagranie zatytułowane (bonus track) trwa nieco ponad dwie minuty i – jak opisuje „The Guardian” – składa się z szumu taśmy, metalicznego kłkotu i przerywanego szelestu. Nie zawiera melodii ani słów.

„Zaczyna się 55 sekundami szumu taśmy, po czym następuje 15 sekund nieokreślonego kłkotu, który może przypominać dźwięk otwieranych drzwi. Następnie przez 80 sekund słychać syczący, przerywany szelest, kończący się powolnym wyciszeniem” – relacjonuje brytyjski dziennik.

Muzyka jako protest

Utwór znajdzie się na winylowej płycie *Is This What We Want?*, której premiera zapowiedziana jest na koniec listopada. W opisie albumu czytamy: „Brytyjski rząd nie powinien legalizować kradzieży muzyki na rzecz firm zajmujących się sztuczną inteligencją”.

McCartney dołączył tym samym do szerokiej grupy brytyjskich artystów, którzy protestują przeciwko wykorzystywaniu ich twórczości

do trenowania modeli AI bez zgody i wynagrodzenia. Wśród sygnatariuszy kampanii znaleźli się m.in. Sam Fender, Kate Bush, Hans Zimmer oraz Pet Shop Boys.

Twórcy kontra algorytmy

Artyści sprzeciwiają się planom brytyjskiego rządu, który rozważa zawarcie porozumienia z firmami technologicznymi – takimi jak OpenAI, Google, Anthropic czy xAI – umożliwiającego im dostęp do ogromnych zbiorów danych tekstowych, wizualnych i muzycznych. Dane te miałyby służyć do trenowania modeli sztucznej inteligencji.

W odpowiedzi na protest rzecznik rządu zapewnił, że „na pierwszym miejscu stawiany jest interes obywateli i przedsiębiorstw Wielkiej Brytanii”. Podkreślił również,

że celem jest „stymulowanie innowacji w dziedzinie AI przy jednoczesnym zapewnieniu twórcom solidnej ochrony”.

Szum, który mówi więcej niż słowa

Choć nowy utwór McCartneya może wydawać się jedynie dźwiękowym eksperymentem, jego przesłanie jest wyraźne. To nie tylko manifest artystyczny, ale i apel o refleksję nad przyszłością kultury w erze algorytmów. W czasach, gdy granice między twórczością ludzką a generowaną przez maszyny coraz bardziej się zacierają, nawet szelest taśmy może zabrzmieć jak krzyk sprzeciwu.

Na podst. PAP
Fot. Dorothe Wouters/Pixabay

ŚMIECH NA ZDROWIE

Facet stoi na przystanku, a koło niego gościu i ciągle mu szepcze: – Jeleń, rogacz, rogi...

Facet go ignorował, ale trwało to kilka dni. W końcu nie wytrzymał i mówi do żony: – Czy ty mnie przypadkiem nie zdradzasz?

– Nie, a czemu? – Bo gościu stoi na przystanku i ciągle mi gada: jeleń, rogacz, rogi. – Nie przejmuj się wariatami.

Następnego dnia facet idzie na przystanek, a ten sam gościu mówi: – Jeleń, rogacz, rogi, kapuś...

Nauczyciel napisał w dzienniczku uczniocy: – Pańska córka Zosia jest nieznośną gadułą.

Nazajutrz dziewczynka przyniosła dzienniczek z adnotacją ojca: – To pestka. Gdyby pan słyszał jej matkę!

Mąż po powrocie z pracy: – Kochanie co zrobiłaś na obiad? – To samo co wczoraj.

– ...ale wczoraj nic nie było... – Bo zrobiłam na dwa dni.

Przychodzi facet do kościoła na spowiedź, kłęką przy konfesjonale i mówi: – Ojcze, zgrzeszyłem!

– A w jaki sposób zgrzeszyłeś? – Kłamałem.

– Oj, Synu! Toż to grzech ciężki! A, powiedz mi kogo okłamałeś? – Okłamałem żonę!

– Oj, to jeszcze cięższy grzech. A co jej takiego powiedziałeś? – Powiedziałem, że ładnie wygląda.

– Synu, to nie jest grzech! To samoobrona!

– Kochanie, co mi kupiłeś na urodziny? – Wyjrzyj przez okno. Widzisz tego czarnego mercedesa?

– Jasne, że widzę! RANY! – No to rajstopy w tym kolorze ci kupiłem..

– Marek, słyszałem, że się ożeniłeś! – Tak.

– Szczęśliwy jesteś? – Krysia twierdzi, że tak.

Chodząc po galerii handlowej

pomyślałem, że mógłbym kupić żonę zegarek na urodziny. Jednak w porę przypomniałem sobie, że ma już jeden na piekarniku.

Mistrz w pchnięciu kulą mówi do trenera. – Dziś muszę pokazać klasę... Na trybunie siedzi moja teściowa.

Trener na to: – Nie ma szans, nie dorzucisz...

Zięć zwraca się do teściowej: – Mamusi, wychodzę. Kupi coś? – Mieszkanie sobie kup!

Gdybym kiedyś miał funkcjonować tylko dzięki jakiejś maszynie, to proszę, odłącz mnie.

– Nie ma sprawy. – Ej, co ty robisz? Zostaw ten router!

9 771648 531003